KAVRAM DERSANESİ
Beklemeler: 7 kasım
Akşam Kursu: 7 kasım
Fen liselerine hazırlık: 7 kasım
Lalelı Orlu Cad. 202/3 526 84 37 - 522 75 74

Cumhuriyet

60. Yıl Sayı: 21257 — Kurucusu: Yunus Nadi — 40 TL. 3 Kasım 1983 Perşembe

SAYIN DOKTORLAR
Bilgisayarlı tomografi ünitemizde (BBT) hizmetinizdeyiz.
BİLTEŞ
Bilgisayarlı Tıbbi Teşhis Merkezi
Hekimbaşı Cad. Dr. Şevketbey Sok. No: 7 D.4 - 5 35[1] Tel.: 140 87 31

DEPREMİN MERKEZİ HORASAN

2 bin hane vardı şimdi 399 kaldı

NEDEN?

Erzurumlu bir inşaat mühendisi: Normal kırsal bina değil, yığma beton bir bina bile bu depremde yıkılmadı.

Yıktılan evler: Toprak, su katılıp çamurlaştırılıyor. İçine saman konup harç yapılıyor. Toplanan taşlar bu harçla üst üste konuluyor. Sonra üzeri toprakla örtülüyor.

Yıkılmayan evler: Çimento harçlı binalar en çok birkaç çatlaklık ayaklık kaldılar.

Bayındırlık Bakanlığı yetkilileri: Betonarme binanın metrekaresi 40-45 bin lira, çinenio harçlı binanın metrekaresi en az 32 bin lira, yıkılan toprak evlerin metrekaresi 6-9 bin lira.

HASAN UYSAL

ERZURUM — Deprem bölgesinde ortalama hane başına 7-8 kişinin yaşadığı evlerden biri de dördü oturulamaz halde. Depremin en çok hasar yaptığı Horasan ilçesine bağlı köylerdeki yaklaşık 2 bin haneden ayaktа kalabilenlerin sayısı 399.

Pasinler'e bağlı Köprüköy'ünde ortaya çıkan ilk belirlemeler, önemsiz hasarlı binaların yıpma olmasına rağmen, hatta yıkılan "çim duvar" ya da "balçık duvar" diye nitelendirdiği kerpiç, *(Arkası Sa. 11, Sü. 2'de)*

Deprem, soğuk, bir de kurtlar

MEHMET GÜLTEKİN

ERZURUM — Depremin yaraladığı acılar kolay dinmiyor. Canlarını kurtarmağa sağlam kalan köylerdeki yakınlarına veya başka yerlere göç ediyor ve kurulan çadırlarda barınmaya çalışıyor.

Hastanelerde yaralıların tedavisi sürüyor. Horasan'ın Gerek köyünden 45 yaşındaki **Ziyaettin Çiçek**, Numune Hastanesi'nde yatıyor. Anlattıklarına bakılırsa, Gerek köyünü kurtlar *(Arkası Sa. 11, Sü. 6'da)*

"Üzülme paşam üzülme Allahtandır"

UFUK GÜLDEMİR

ERZURUM — Doğulu insanların, depremin acımasızlığını kendilerine özgü yaklaşımlarla dengelemeye çalışmaları açıkarı- nı acaba azaltıyor mu?

Evi yıkılmış, yakınları ölmüş yurttaşlara "Nasılsınız?" diye sorduğunuzda, "İyiyim, sen nasılsın?" yanıtını alınca insan duyumsemek elde değil... Belki de tek teselli yolları bu. Bir de yakınları ağlıyor.

"Yavrularım gitti benim. Yavrum. Sesimizi teyplere aldılar. Yavrum."

MDP Genel Başkanı **Turgut** *(Arkası Sa. 11, Sü. 2'de)*

Yunanistan'da Erzurum depremi için yardım kampanyası ilgi gördü

Atina Türk Büyükelçiliği ve Türkiye'nin dört Başkonsolosluğuna başvuran çok sayıda Yunanlı, Erzurum-Kars felaketzedelerine yardım etmek istediklerini bildirdiler.

STELYO BERBERAKİS

ATİNA — Yunan halkı, Erzurum ve Kars yöresindeki deprem felaketzedeleri için Yunanistan'da çeşitli kuruluşlarca başlatılan yardım kampanyalarına geniş ölçüde katılıyor. Yardım kampanyasıyla ilgili kuruluşların görevlileri, çok sayıda Yunanlı *(Arkası Sa. 11, Sü. 3'de)*

*Burada bir köy vardı*Buraın Mezahat köyü. *Yeni adı Mezahatçığı. 137 hanelik, ikiyüz tanı 450 kişi can verdi. Köy halkının yarısından fazlası artık yaşamıyor. İnsanlarının en büyük uğraşısı hayvancılık. Zengin köy diye bilinliyor. Köyde torna atölyesi bile olduğu anlaşılıyor. Ama şimdi köye açaktan bir bakışımızda, ekibin burada bir köy olduğundan kuşkuya düşüyorsunuz. (Fotoğraf: KADİR CAN)*

Yardımlar 33 bin kişi için

Erzurum'da önceki gün 4,5 şiddetinde yeni sarsıntılar kaydedildi. Bu sarsıntılarda daha önce hasar gören bazı yapılar da yıkıldı.

Askeri birlikler, kamu kuruluşları ve gönüllü yurttaşların sürdürdüğü enkaz kaldırma çalışmalarına Atatürk Üniversitesi'nden öğrenciler de katıldı.

Et-Balık Kurumu ikinci bir emre kadar deprem dışında hiçbir işle ilgilenmeyeceğini belirterek alımlara başladı. Hayvan bedelleri peşin ödeniyor. Diğer illerden gelen tüccarlar köylere dağıldılar.

Hasar gören köylerde hırsızlıkların görülmesi üzerine önlem alındı. İsviçre ekibinin özel eğitilmiş köpekleri insan ve hayvan ölülerinin kokularını karıştırmaya başladıkları için devreden çıkıyor.

DENİZ SOM

ERZURUM — Deprem bölgesinde enkaz kaldırma çalışmaları sürüyor. Depremin dördüncü gününde enkaz altından hâlâ ceset çıkıyor. Şimdiye kadar hayatını kaybedenlerin sayısının 1330'a yükseldiği, 534 yaralının tedavilerinin sürdüğü bildiriliyor. Felaketzedelere gönderilen yardım malzemeleri de dağıtılmaya başlandı. Depremin bölgede 33 bin kişiyi doğrudan etkilediği belirtiliyor.

Erzurum ve çevresi önceki gece üç kez daha sallandı. Saat 21.08, 03.15 ve 03.28'deki sarsıntılarda, daha önceki depremde hasar gören bazı evler yıkıldı. Narman'da bazı evlerin duvarları çatladı, PTT binasında yine hasarlar oldu. Bu depremlerin 4,5 şiddetinde olduğu bildirildi.

9. Kolordu Komutanlığı'nca Erzurum'da kurulan Deprem İdari Hareket Merkezi'nde dün sabah düzenlenen brifingde enkaz kaldırma çalışmaları gözden geçirildi. Depremin, Erzurum'a bağlı Horasan ilçesinde 24, Pasinler'de 6, Narman'da 8, Kars'ın Sarıkamış ilçesinde 6 olmak üzere toplam 44 köyde hasar yaptığı kesinleşti. 30 bin 347 küçük ve büyükbaş hayvanın telef olduğu anlaşıldı.

Deprem bölgesinin dağ köylerinde kurtlar saldırmaya başladı. Depremden en çok zarar gören Horasan'ın Murathağı, Kutlarale, Dönertaş ve Çamlıkale köyleri ile Narman'ın Koyunören Köyü'nde henüz kaldırılamayan hayvan leşleri kurtlar tarafından parçalandı. Ceset çıkarma çalışmalarının sürem Murathağı Köyü'nde de 4 yurttaşın cesetlerinin kurtlar tarafından parçalandığı bildirildi.

Ulaşım zorluğu çekilen Pasinler, Horasan, Narman ve Sarıkamış'ın dağ köylerinin camurlaşmış yollarının ilk yağmurda kapanması da söz konusu.

Deprem bölgesinde en çok can kaybının olduğu Erzurum'un Horasan ilçesinde tüm afetzedelerin geçici iskânlarını sağlamak üzere üçgen şeklinde örtülere bölgesinde prefabrik ev inşaatlarına başlandı. Bölgede 176 araç ve 400 sivil işçi enkaz kaldırma ve yardım çalışmalarını yürütüyor.

Bölgede bulunan Köyleri ve Kooperatifler Bakanı **Münir Günney**, İmar ve İskân Bakanı **Ahmet** *(Arkası Sa. 11, Sü. 1'de)*

YARDIMLAR ARTARAK SÜRÜYOR. BANKALAR 500 MİLYON TL. BAĞIŞLADI.

Haberi 11. Sayfada

DEPREME KARŞI KAĞIT ÜZERİNDE ÖNLEMLER

Deprem Araştırma Dairesi'nin hazırladığı raporda, 30 milyon kişinin "çok tehlikeli" bir deprem tehdidi altında yaşadığı Türkiye'de, zorunlu önlemlerin alınmadığı belirtildi. ANKA'nın haberine göre, bu önlemleri uygulamak ve uygulamakla görevli Daire'nin raporunda, daha çok "yönetmelik", "harita", "eğitim" çalışmalarının ağırlık taşıdığı önlemler şöyle sıralanıyor:

Yeni bir deprem haritası hazırlandı.

Yeni bir deprem yönetmeliği yürürlüğe kondu.

Bayındırlık yapı için halk eğitimi çalışmaları sürüyor.

Eski yapıların, bitişip eğilen 500 bin duvar levhası hazırlanıp birimlere dağıtıldı.

Kayıt şebekesinin geliştirilmesi, şehir ölçeğinde ölçümleyecek 65 akselerograf ve 40 sismoskop kuruldu.

Araştırıcı kuruluşlar arasında koordinasyon sağlandı.

Liderlerin söz düellosu kızıştı

MDP Genel Başkanı Sunalp

Sunalp, Cebeci Mitinginde Özal ve Calp'e şiddetle çattı

MDP *Genel Başkanı Sunalp, Özal'ı "inkârcı" olmakla, Calp'i de komünistlerden oy istemekle suçladı. Merkezin sağında olduklarını açıklayan Sunalp, "Başkalarının yaptıklarını takdir ederiz." dedi.*

Haberleri 6-7. Sayfalarda

HP Genel Başkanı Calp

Necdet Calp: İki partinin paralarının kaynağı hâlâ belli değil

HP *Genel Başkanı Necdet Calp, demokratik işçi hareketini savunacaklarını söyledi. "Benim eski general olduğumu yazan iki parti liderine bir gün öyle bir karşılık veririm ki, bir daha ağızlarını açamazlar" dedi.*

ANAP Genel Başkanı Özal

Turgut Özal: Kahrolsun demekle komünizm kahrolmuyor

ANAP *Genel Başkanı, "Bu mesele çözülmüştür. Yönetim kimseyi desteklemiyor" derken, seçmenlerin kendilerine gösterdiği ilgiden korkmaya başladıklarını söyledi. Özal, "Bu iş tamam" diye konuştu.*

GÖZLEM

UĞUR MUMCU

Partiler ve Gelirleri...

Geçen pazar günü, partilerin gelir ve giderlerini açıklamalarını dileyen yazıma, ANAP Genel Başkanı Sayın Özal bir yanıt gönderdi.

Söz konusu yanıtda, Hürriyet Gazetesi'nin, *"ANAP İl Başkanlığı'nın genel başkanlarına 8 milyon liralık lüks bir araba aldığı"* yolundaki haberine değinilmekte ve *"Bu değerinin sayısı nereden geimektedir?"* diye sorulmaktaydı. Özal, *(Arkası Sa. 11, Sü. 7'de)*

Futbolsuz maçı Galatasaray kazandı

MAÇIN KADERİNİ BELİRLEYENLER

Halit Deringör

KALİTELİ MAÇ İÇİN ÖNCE HAKEM GEREK

Huncal Uluç

CÜCE FUTBOLUMUZUN BURUK KARŞILAŞMASI

Adnan Dinçer

16 YAŞ ALTI MİLLİ TAKIM MACARİSTAN'I 1—0 YENDİ

Spor Sayfasında

Mezopotamya'ya binlerce yıl sonra ilk harç dökülüyor

Atatürk Barajı'nın temeli atılıyor

Yapımı 10 yıl sürecek baraj ve hidroelektrik santralı tamamlandığında, Türkiye'nin bugünkü üretiminin üçte biri kadar enerji üretilecek, 700 bin hektar arazi sulanacak.

ANKARA (Cumhuriyet Bürosu) — Türkiye'nin en büyük enerji üretim ve sulama tesisi olacak Atatürk Barajı ve Hidroelektrik Santralı'nın temeli bugün Cumhurbaşkanı **Kenan Evren** tarafından atılıyor. Bundan geçen ay tamamlanan Atatürk Barajı'nın yapımı 10 yıl sürecek. Tesis tamamlandığında Türkiye'nin bugünkü üretiminin üçte biri kadar enerji üretecek, 700 bin hektar alanı sulayacak. İhalesi 102 milyar liraya kapsanan barajın toplam yapım değeri, elektro-mekanik aksamı ve başka kalemlerle birlikte 2 milyar doları (yaklaşık 500 milyar lira) bulacak.

Atatürk Barajı ve Hidroelektrik Santralı'nın inşaatını "**Ata**" adı altında birleşen Paleı İnşaat ve Ticaret, Beri İnşaat ve Ticaret, Enerji- Su İnşaat Limited şirketlerinin meydana getirdiği ortaklar grubu yürütecek.

Baraj ve santralın yapımı tamamlandığında, Türkiye, dünyanın yirmi altıncı büyük hidroelektrik üreticisi, güvide dolgusu bakımından üçüncü, göl hacmi bakımından onbeşinci, baraj gövde santralgücü bakımından onyedinci büyüklüğü tipi barajına sahip olacak.

Ulaşım zorluğu çekilen Pasinler, Horasan, Narman ve Sarıkamış'ın dağ köylerinin camurlaşmış yollarının ilk yağmurda kapanması da söz konusu.

Deprem bölgesinde en çok can kaybının olduğu Erzurum'un Horasan ilçesinde tüm afetzedelerin geçici iskânlarını sağlamak üzere üçgen şeklinde örtülere bölgesinde prefabrik ev inşaatlarına başlandı. Bölgede 176 araç ve 400 sivil işçi enkaz kaldırma ve yardım çalışmalarını yürütüyor.

Bölgede bulunan Köyleri ve Kooperatifler Bakanı **Münir Günney**, İmar ve İskân Bakanı **Ahmet** *(Arkası Sa. 11, Sü. 1'de)*

YARDIMLAR ARTARAK SÜRÜYOR. BANKALAR 500 MİLYON TL. BAĞIŞLADI.

Haberi 11. Sayfada

DEPREME KARŞI KAĞIT ÜZERİNDE ÖNLEMLER

Deprem Araştırma Dairesi'nin hazırladığı raporda, 30 milyon kişinin "çok tehlikeli" bir deprem tehdidi altında yaşadığı Türkiye'de, zorunlu önlemlerin alınmadığı belirtildi. ANKA'nın haberine göre, bu önlemleri uygulamak ve uygulamakla görevli Daire'nin raporunda, daha çok "yönetmelik", "harita", "eğitim" çalışmalarının ağırlık taşıdığı önlemler şöyle sıralanıyor:

Yeni bir deprem haritası hazırlandı.

Yeni bir deprem yönetmeliği yürürlüğe kondu.

Bayındırlık yapı için halk eğitimi çalışmaları sürüyor.

Eski yapıların, bitişip eğilen 500 bin duvar levhası hazırlanıp birimlere dağıtıldı.

Kayıt şebekesinin geliştirilmesi, şehir ölçeğinde ölçümleyecek 65 akselerograf ve 40 sismoskop kuruldu.

Araştırıcı kuruluşlar arasında koordinasyon sağlandı.

İngiliz: hâkimeti, barış gösterilerine karşı sertleşiyor.

İnsanlığı bekleyen felaket: Biyolojik silahlar.

3. Sayfada

67 öğretim üyesi rotasyona tabi tutuldu.

Yükseköğretim, şimdi de "ön şart" yüzünden karıştı

Paris ve Amsterdam Pan Amerikan bürolarını Türk terörleri işgal etti.

12. Sayfada

Yedi küpeli gelin...

YALÇIN DOĞAN

ANKARA — Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde eski adıyla **"Yukarı Mezopotamya"**dan, bugün Güneydoğu Anadolu olarak bilinen yöreden geçerken aynen şöyle yazıyor:

"Ben bu bölgeden geçerken alıp başını Bağdat'a giderken gördüğüm gibi, turnanç bahçeleri göğe kapatmıştı, güneşi kapatmıştı.

Aradan geçen üçyüz yıl, Evliya Çelebi'yi herhalde şaşırtır. Nasıl şaşırmasın ki... Türkiye' *(Arkası Sa. 11, Sü. 7'de)*

GÜNEY ANADOLU PROJESİ EKONOMİYE 730 MİLYARLIK YILLIK KATKI SAĞLAYACAK.

DSİ MÜDÜR YARDIMCISI AKARUN: ATATÜRK BARAJI'NIN FİNANSMANI KEBAN'DAN KOLAY.

ATA İNŞAAT YETKİLİSİ URUNDUL: İSTİHKAKLAR GECİKİRSE BARAJIN YAPIMI ZORLANIR.

Haberleri 9. Sayfada

İşçiler fazla çalışmayı tanıkla kanıtlayabilecek

ANKARA, (Cumhuriyet Bürosu) — Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, işçilerin fazla çalışma yaptıklarını tanıkla kanıtlayabileceklerini kararlaştırdı. Kararda, **"Bordronun işçi tarafından imzalanması bu hakkın vazgeçildiği anlamına gelmez"** denildi.

Yargıtay Genel Kurulu, taraflar arasındaki **"alacak"** davasından doğan yapılan yargılama sonucunda Samsun Çalışma Mahkemesi'nce davanın reddine ilişkin verilen kararın incelenmesinin davacı tarafından süresinde istenmesi üzerine konuyu görüştü.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun bu konudaki değişiklik kararı şöyle sıralanıyor:

"İlke olarak işçi fazla çalışma yaptığını tanıkla kanıtlayabilir. Tanık sözlerinin değerlendirilmesi aşamasında, gerektiğinden fazla çalışıldığı iddia olunan işin, niteliği yönünden fazla çalışmaya elverişli bulunup bulunmadığı hakkında bilirkişi incelemesi yaptırılmalıdır.

Bordrolarda fazla çalışma ve tatil sütunu bulunduğu halde bu sütunun boş bırakılmış olması, işçinin fazla çalışma yapmadığının kanıtı olarak kabul edilemez. Böyle bir bordronun işçi tarafından onkoşuluz imzalanması, bu *(Arkası Sa. 11, Sü. 6'da)*

Enflasyonu yüzde 30'un altında gösteren endeks kalmadı

Ekonomi Servisi — İstanbul Ticaret Odası Ücretliler Geçinme Endeksine göre perakende fiyatlardaki artış bu ayında da sürdü ve İTO endeksinin yıllık artış oranı yüzde 30'un üstüne çıktı. Böylece fiyat artışlarını yüzde 30'un altında gösteren endeks kalmadı.

İTO İstanbul Ücretliler Geçinme Endeksine göre ekim ayında İstanbul'da perakende fiyatlar *(Arkası Sa. 11, Sü. 6'da)*

"İşadamlarına garsoniyer" ilanı veren emlakçının telefonu hiç durmadı

YALÇIN PEKŞEN

Aylık kiraları 50-70 bin lira olan garsoniyerlerde sucuk su, dahlı yatak ve telefon var

Kazanın Yokuşu'ndaki Doğu Emlak'ın telefonu dün sabahtan akşama kadar durmadan işledi. Emlakçının iki gerdirici elemanının her seferinde yanıtlarında başka bir talip olduğu halde Kazancı yokuşu ile Sormagir sokak arasındaki dik yokuşu tırmanmaktan ayakları tutmaz oldu.

Doğu Emlak'a gösterilen ilgi bir günlük gazeteye verilen ilan üzerine başladı. Altı kelimelik ilanda şunlar yazılıydı: "İşadamlarına kiralık Taksim'e yakın garsoniyerler"

Doğu Emlak'ın yöneticisi **"Garsoniyer"** kelimesinin anlamını söyle açıkladı: **"Malum, İş arasında veya akşam eve gitmeden önce kalınacak yer."**

Kiraya vermeyi düşündüğü Cihangir Sormagir sokaktaki evler de bu tanıma uyuyordu. *(Arkası Sa. 11, Sü. 3'de)*